

RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering 13 mei 2025
Zaaknummer raadsvoorstel 1068540
Portefeuillehouder Burgemeester

Onderwerp

Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders en protocol integriteitsmeldingen gemeente Oosterhout 2025

Voorgesteld besluit

1. De 'Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Oosterhout 2025' vast te stellen.
2. Het 'Protocol integriteitsmeldingen gemeente Oosterhout 2025' vast te stellen.

Samenvatting

De Brabantse norm weerbare overheid vraagt gemeenten om een actuele gedragscode voor politieke ambtsdragers te hebben. De gemeenteraad heeft in 2022 een code voor raadsleden vastgesteld. De code voor collegeleden komt uit 2012 en is toe aan actualisatie. Het college stelt aan de gemeenteraad voor om een gedragscode vast te stellen die in lijn is met het model dat is opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarnaast stelt het college voor om een protocol vast te stellen waarin is vastgelegd hoe moet worden gehandeld bij integriteitsmeldingen. Dit protocol is bedoeld voor zowel college- als raadsleden.

Aanleiding

In de handreiking 'Brabantse norm weerbare overheid' committeren Brabantse gemeenten zich aan een weerbaarheidsnorm, die past binnen een breder offensief tegen ondermijning. Eén van de richtlijnen in dit document roept gemeenten op te werken met een actuele gedragscode voor politieke ambtsdragers die niet ouder is dan vijf jaar. De gemeenteraad heeft in februari 2022 een gedragscode voor raadsleden vastgesteld. De gedragscode voor collegeleden is in 2012 vastgesteld en is daarmee toe aan herziening. Daarom stellen we u nu voor de gedragscode voor collegeleden te actualiseren. De Brabantse norm weerbare overheid vraagt gemeenten om ook een protocol bij mogelijke integriteitsschendingen vast te stellen. Daarom ligt er nu ook een Protocol integriteitsmeldingen ter besluitvorming voor. Dit protocol is bedoeld voor zowel college- als raadsleden.

Kader

Op grond van artikelen 41c en 69 van de gemeentewet, stelt de gemeenteraad een gedragscode vast voor wethouders en de burgemeester. Daarnaast bevat de gemeentewet bepalingen die gaan over de onderwerpen die doorgaans terugkomen in een gedragscode, zoals bepalingen over geheimhouding, het afleggen van de eed en het voorkomen van belangenverstrengeling. Naast dit juridische kader zijn de afspraken in de Brabantse norm weerbare overheid relevant.

Wat willen we bereiken?

Het vaststellen van een actuele gedragscode voor collegeleden geeft bestuurders houvast op het thema Integriteit. Zowel op individueel niveau als ook voor het college als geheel, wat van belang is in het kader van collegiaal bestuur. Een heldere set afspraken kan helpen om het gesprek over integriteit op een zorgvuldige manier te voeren.

Een protocol, met een concreet stappenplan voor gevallen waarin er sprake is van een integriteitsmelding, geeft alle betrokkenen in zo'n geval duidelijkheid over wat er moet gebeuren. Dat zorgt ervoor dat integriteitskwesaties zorgvuldig behandeld kunnen worden.

Argumenten en kanttekeningen bij het voorgestelde besluit

Argumenten voor

Hiermee voldoet Oosterhout aan de richtlijnen uit de Brabantse norm weerbare overheid op het thema Integriteit

Eén van de richtlijnen uit de Brabantse norm is dat gemeenten voor politieke ambtsdragers een gedragscode hebben die niet ouder is dan vijf jaar (zie pagina 20 van bijlage 1 'Brabantse norm weerbare overheid', norm 4.1). Omdat de gedragscode voor collegeleden ouder is dan dat, voldoen we hier op dit moment nog niet aan. Een actualisatie is daarom op zijn plaats.

Daarnaast vraagt de Brabantse norm weerbare overheid gemeenten om ook een protocol bij mogelijke integriteitsschendingen vast te stellen. Met bijgaand protocol (bijlage 6) wordt daarin voorzien.

Normen en waarden op het gebied van integriteit veranderen met de tijd

Hoe er wordt gedacht over integer handelen, hangt af van de context en ook de tijdsgeest. Het is dan ook verstandig om een gedragscode periodiek tegen het licht te houden.

De gedragscode voor collegeleden is grotendeels in lijn gebracht met het model dat de VNG heeft opgesteld

In de Brabantse norm is opgenomen dat gemeenten hun gedragscode baseren op de meest recente wetgeving en handreikingen. Daarbij past dat de modelgedragscode van de VNG (bijlage 2) uitgangspunt is geweest voor de nu vast te stellen gedragscode voor collegeleden in Oosterhout.

Alleen in artikelen 5.2 en 5.3 is gekozen voor een toevoeging. Daar waar het model spreekt over buitenlandse reizen, stelt het college voor om meerdaagse binnenlandse reizen hier aan toe te voegen. Voor deze reizen geldt dan eenzelfde verantwoordingsregime.

<i>Tekst VNG-model</i>	<i>Tekst Gedragscode Oosthout</i>
5.2 1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan het college van burgemeester en wethouders. Hij geeft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan. 2. De burgemeester, dan wel de wethouder meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse dienstreis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.	5.2 1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis, een meerdaagse binnenlandse reis of een uitnodiging daartoe aan het college van burgemeester en wethouders. Hij geeft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan. 2. De burgemeester, dan wel de wethouder meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse dienstreis of een meerdaagse binnenlandse reis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging

3. Het college van burgemeester en wethouders betreft alle aspecten in de besluitvorming en informeert de gemeenteraad zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.	komen daarbij volledig voor eigen rekening.
5.3 1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor de gemeente. 2. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.	5.3 1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen en meerdaagse binnenlandse reizen . Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor de gemeente. 2. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Er is een artikel toegevoegd in de gedragscode over inwerkingtreding

Dit is geregeld in artikel 7. Daarin is ook geregeld dat de 'oude' gedragscode uit 2012 wordt ingetrokken.

De Oosterhoutse gedragscode voor collegeleden uit 2012 bevatte een aantal kernbegrippen die in de 'nieuwe' gedragscode ook weer een plek hebben gekregen

In de gedragscode uit 2012 (bijlage 3) werden een aantal kernbegrippen centraal gesteld. Deze passen bij Oosterhout en zijn nog steeds van waarde. Daarom wordt voorgesteld om deze begrippen in de inleiding van de gedragscode op te nemen.

Een protocol rondom integriteitsmeldingen geeft duidelijkheid aan alle betrokkenen

Het is handig om een protocol te hebben, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is welke stappen er gezet zullen worden. Daardoor kan een melding op een zorgvuldige manier worden behandeld, met voldoende waarborgen voor zowel de politiek ambtsdrager als de melder. Ook voor betrokken functionarissen is zo helder welk proces doorlopen wordt.

Kanttekeningen

De voorgestelde gedragscode voor collegeleden wijkt af van de opzet die is gekozen in de gedragscode voor raadsleden in Oosterhout (bijlage 4)

Het model dat door de VNG is opgesteld, beschrijft gedetailleerder wat een bestuurder wel of niet mag doen en benoemt daarbij ook de wettelijke kaders. Bijvoorbeeld bij het ontvangen van geschenken, het maken van een buitenlandse dienstreis of het verrichten van werkzaamheden voor de gemeente nadat een collegelid is afgetreden. Een hele concrete beschrijving van wat er wel en niet 'mag', kan voorkomen dat er meerdere interpretaties daarover ontstaan. Dat biedt meer houvast voor dagelijks bestuurders en kan misverstanden – of juridische consequenties – voorkomen.

Als de raad ervoor kiest om voor collegeleden deze gedragscode vast te stellen, dan wijken de regels voor raads- en collegeleden van elkaar af, qua abstractieniveau. Vanuit de gedachte dat het werk van een dagelijks bestuurder er nu eenmaal anders uitziet dan het werk van een algemeen bestuurder, is dat een verklaarbare keuze. Het is vooral belangrijk om een set regels met elkaar af te spreken die past bij het bestuursorgaan in kwestie.

Het kan voorkomen dat er afgeweken moet worden van de regels in het protocol

Bijvoorbeeld om de belangen van de betrokkenen in het proces voldoende te kunnen beschermen. In het protocol is dan ook opgenomen dat de burgemeester eigenstandig kan besluiten om hiervan af te wijken.

Inspraak en participatie

Er heeft geen inspraak plaatsgevonden, omdat dit een onderwerp is waarbij het er vooral om gaat dat politieke ambtsdragers onderling met elkaar afspraken maken over wat integer gedrag inhoudt (en wat er moet gebeuren als dat niet goed lijkt te gaan).

Alternatieve oplossingsrichting(en)

De gemeenteraad kan ervoor kiezen om de gedragscode voor collegeleden (nu) niet te actualiseren. Dan blijft de gedragscode uit 2012 gelden. De raad kan ook besluiten om de gedragscode voor collegeleden verder in lijn te brengen met de gedragscode voor raadsleden.

De raad kan er ook voor kiezen om geen protocol vast te stellen dat gehanteerd wordt bij integriteitsmeldingen, of om andere afspraken daarin vast te leggen.

Financiën

Het vaststellen van de gedragscode en het protocol heeft geen financiële gevolgen.

Vervolg

Na vaststelling worden de gedragscode en het protocol gepubliceerd in het gemeenteblad. Na publicatie zullen deze inwerkingtreden.

Oosterhout, 1 april 2025

Burgemeester en wethouders.

Bijlagen

1. Brabantse norm weerbare overheid
2. Modelgedragscode voor dagelijks bestuurders van de VNG
3. Gedragscode voor bestuurders 2012
4. Gedragscode raadsleden gemeente Oosterhout 2022
5. Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Oosterhout 2025
6. Protocol integriteitsmeldingen gemeente Oosterhout 2025

RAADSBESLUIT

Onderwerp: Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders en protocol integriteitsmeldingen gemeente Oosterhout 2025

Zaaknummer 1068540

De raad van de gemeente Oosterhout,

Gelet op de artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid van de Gemeentewet,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 1 april 2025,

BESLUIT:

1. De 'Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Oosterhout 2025' vast te stellen.
2. Het 'Protocol integriteitsmeldingen gemeente Oosterhout 2025' vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 13 mei 2025,

de raad voornoemd,

, voorzitter
{{Signer1}}

, griffier
{{Signer2}}